

den nære families og lokalsamfundets ressourcer ved foranstaltninger over for truede børn og unge.

Siden er der indført ordninger med fast kontaktperson til hele familien, jf. lov om social service § 40, stk. 2, nr. 7. Forældre har også fået ret til en støtteperson, når deres barn er anbragt uden for hjemmet, jf. lov om social service § 40 a. Endelig er det forsøgt tydeliggjort, at kommunerne ikke kun skal søge at udnytte ressourcerne hos personer i hjemmet, men også overveje, om der er andre pårørende og nærstående personer i øvrigt, som vil kunne bidrage til løsning af problemerne (lov om social service § 32, stk. 2, 1. pkt.). På trods af disse gode initiativer mener forslagsstillerne alligevel, at der er behov for en ekstra indsats for de truede familier, hvilket Socialforskningsinstituttets udgivelser i 2002 (se nedenfor) vedrørende børnesager støtter.

Selv om det næsten altid er forældres forhold, der er årsag til et barns problemer, kunne Socialforskningsinstituttet i 1997 oplyse, at forældre kun fik hjælp under barnets anbringelse uden for hjemmet i 38 pct. af tilfældene (»Når børn og unge anbringes«, side 175 f., af Anne-Dorthe Hestbæk, Socialforskningsinstituttet 97:6). Mangelen på hjælp til forældre hang sandsynligvis sammen med, at den lovpligtige plan for indsatsen ifølge sagsbehandlerne i undersøgelsen under barnets anbringelse ofte manglede at tage stilling til støtten til familien (undersøgelsens side 133).

I en undersøgelse fra 2002 skønnede sagsbehandlerne, at ca. en tredjedel af de problemer, der gav anledning til sagens start, var løst efter en indsats på ca. 4 år (»Børnesager – Evaluering af den forebyggende indsats«, side 139, af Else Christensen og Tine Egelund, 2002, Socialforskningsinstituttet 02:10). I to tredjedele af sagerne blev problemerne altså ikke løst.

Under halvdelen af kommunerne udarbejder den undersøgelse af barnets forhold, som de har pligt til efter lov om social service § 38 (»Børnesager – Evaluering af den forebyggende indsats«, side 132, af Else Christensen og Tine Egelund, 2002, Socialforskningsinstituttet 02:10). Formålet med undersøgelsen er at kvalificere grundlaget for eventuelle tilbud om foranstaltninger til familien. Undersøgelsen skal blandt andet resultere i, at man tager stilling til, hvilke forhold i familien og omgivelserne der kan hjælpe med at klare problemerne. En af konsekvenserne af en enten manglende eller mangelfuld undersøgelse er, at man ikke fra myndighedernes side får identificeret de problemer hos forældrene, som helt eller delvis er årsag til barnets problemer. Når problemerne ikke er identificeret, bliver de heller ikke løst efterfølgende. En anden konsekvens af manglende eller mangelfulde

undersøgelser er desuden, at man heller ikke fra kommunens side får identificeret de forhold i familien eller dennes omgivelser, som kan være med til at løse problemerne.

Før et barn anbringes uden for hjemmet skal der laves en handleplan, jf. lov om social service § 58 a, stk. 2. Hvis et barn eller en ung under 18 år har begået voldskriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet skal kommunen lave en handleplan, selv om barnet ikke skal anbringes uden for hjemmet (jf. lov om social service § 58 a, stk. 3).

En handleplan skal ifølge § 58 a, stk. 5, angive formålet med indsatsen, og hvilken indsats der er nødvendig for at opnå formålet. Handleplanen skal oplyse om indsatsens forventede varighed og særlige forhold vedrørende barnet eller den unge (f.eks. uddannelse og behandling). Når et barn er anbragt uden for hjemmet, skal handleplanen desuden oplyse, hvilken form for støtte, der selvstændigt skal iværksættes over for familien.

Kommunen skal senest 3 måneder efter, at et barn er blevet anbragt uden for hjemmet, vurdere, om handleplanen bør revideres, jf. lov om social service § 56, stk. 1. Derefter skal kommunen foretage denne vurdering minimum hver sjette måned. Det gælder også indsatsen over for familien.

Der er ikke krav om handleplaner for de forebyggende foranstaltninger. I disse tilfælde skal kommunerne i modsætning til anbringelsessagerne selv vurdere, om det vil være hensigtsmæssigt at tilbyde forældrene en handleplan, jf. lov om social service § 58 a, stk. 1. Der er således ikke krav om, at man skal sætte selvstændige initiativer i værk over for familien, hvis barnet ikke er anbragt uden for hjemmet – uanset om årsagerne til anbringelsen findes helt eller delvis hos forældrene. Kommunernes vurdering skal ske ud fra barnets, den unges eller familiens ønske og karakteren og omfanget af det pågældende tilbud. I en fjerdedel af kommunernes sager er der udarbejdet en handleplan for det forebyggende forløb. En handleplan for den forebyggende indsats over for de truede børn og deres familier kan imidlertid »skærpe målsætningen med foranstaltningen og forventningerne til dens varighed og virkninger, styrke kontinuiteten i sagsbehandlingen og inddragelsen af børn og forældre i handleplansovervejelserne samt fastlægge, hvornår og hvordan foranstaltningen skal evalueres« (»Børnesager – Evaluering af den forebyggende indsats«, side 73, af Else Christensen og Tine Egelund, 2002, Socialforskningsinstituttet 02:10).

Else Christensen og Tine Egelund skriver således om forældres og børns opfattelse af handleplaner i